

Prædiken søndag d. 21. januar 2018.

Metodistkirken i Odense. ©Thomas Risager, D.Min.

Tekster:

1/2 Sandheder: Gud, hjælper den, der hjælper sig selv.

Vi har mange formuleringer, som vi siger til hinanden, som har baggrund i skriftsteder fra bibelen, eller som vi tror har det. Vi siger F.eks. Der er en mening med alt, men er det nu det bibelen faktisk siger. Det talte vi om i søndags, og via kirkens facebookside, kan du finde talen og lytte dig ind på det, hvis du har lyst.

I resten af januar, skal vi undersøge nogle af disse udsagn, og måske opdager vi, at det vi går rundt og siger til hinanden, måske kun er halve sandheder. Nogle af udsagnene er ligefrem skadelige - vil jeg hævde.

Nogen gang, når vi siger nogle af disse ting til hinanden, lukker det det ned for den sunde eftertanke og forhindrer os i, at reflektere kritisk over, hvad vi egentlig siger.

Jeg tænker, at nogle af de ting vi siger til hinanden faktisk kan ødelægge en sund forståelse af Guds kærlighed.

Vi kan altid finde skriftsteder, som kan understøtte alle mulige forskellige holdninger. Derfor er det utroligt vigtigt at bibelens ords altid fortolkes ind i den tid, vi lever i og ses i lyset af hvad vi ved, at Jesus lærte overordnet set.

Ellers er det netop at vi risikerer, at blive fundamentalister - og det har jeg ikke lyst til at være eksponent for.

Jeg vil gerne tage min tro alvorligt. Jeg vil gerne have at biblen har autoritet, men så vil jeg knageme også tillade

2 af 7

mig selv at undersøge tingene ordenligt og være kristisk. Det er baggrunden for denne nye talerække.

Kikker man på Kristeligt dagblads hjemmeside, og det gør man jo jævnligt, når man er præst, så finder man en side med 8 ting, der faktisk ikke står i bibelen og her står der bl.a. Gud hjælper den, der hjælper sig selv.

Det gør Gud da ganske givet, men helt så simpelt er det ikke, og altså så er der jo den lille detalje, at det ikke står i bibelen.

I USA tager man hele generelt tro en anelse mere alvorligt end vi er vant til i Danmark.

Barna group, en slags Gallup, afslører at 80 % tror at Gud hjælper den, der hjælper sig selv.

Nu har jeg ikke en tilsvarende undersøgelse fra Danmark eller fra vores kirke, men jeg gætter på, at mange af os vil tænke, at det da lyder meget kristent. Det kan da godt stå i bibelen! Eller nogen bør tilføje det!

Men det står ikke i bibelen. Det har sin oprindelse i græsk mytologi ca. fem hundrede år før Kristus, og har haft sit eget liv gennem de næste to et halv tusind år. Men det er amerikaneren Benjamin Franklin, som for alvor giver det liv i 1736, hvor han skriver Poor Richard's Almanac, her får det for alvor plads hos det moderne menneske.

3 af 7

Selvom det ikke står i bibelen, kan vi så finde lidt bibelsk visdom i det?

På en måde fanger det essenser af, hvad vi kan læse os til i bibelen, mens det i hvert fald på to andre måder sket ikke gør. Så måske er dette ikke en gang en halv sandhed, nærmere er det en 1/3 sandhed.

Hvis vi skal se på 1/3 sandheden af at Gud hjælper den, der hjælper sig selv, så lad mig give et eksempel på, at dette har en vis sandhedsværdi.

Mange af os synger et vers, eller beder en lille bøn, når vi sætter os ved et veldækket bord. Ved høstgudstjenesten, hvert eneste efterår minder vi hinanden om, at Gud sørger for os, og at taknemmelighed over det, er en nyttig praksis.

Selvom vi takker Gud i bøn, for alt det han giver, så er virkeligheden bag det, at maden jo ikke ved et mirakel er landet mit spisebord.

Jeg har haft chancen for at kunne arbejde og tjene penge, så jeg kan frekventere Fakta og hente madvarer, som nogen har knoklet hårdt med at dyrke og få frem i butikken.

Jeg har stået i mit køkken og snittet og svitset, dækket bord og gjort klart, inden familien, hvis eller vi alle sammen er hjemme, kan sætte os ved bordet.

Et andet eksempel

Jeg kender mennesker som er arbejdsløse og forståeligt nok er frustreret over det. Når vi beder for at situation med at finde et arbejde må lykkes, beder vi ikke i

4 af 7

forventning om, at Gud pludselig overtaler en chef til at ansætte vedkommende ud i det blå.

Så beder vi om, at det må lykkes, men at en del af svaret er, at der kan skrives en virkelig god ansøgning, der skiller sig ud, og at man til en job-samtale må kunne vise sit værd og slappe af i det.

Pointen er at Gud hjælper, naturligvis, men vi slipper ikke for at gøre alt det vi kan, hvis ellers vi kan.

Rikke Holmberg fortalte mig at der er et gammelt russisk ordsprog, der siger. "Bed til Gud, men bliv ved med at ro!" Dette ligger meget godt i tråd med dette.

De gamle benediktiner munke har altid sagt ora et labora - Bede og arbejde. Vi beder til Gud og gør, hvad vi selv kan. I den sammenhæng er vores "Gud hjælper den, der hjælper sig selv, til dels rigtigt.

Men der er som sagt to andre sider, som vi lige må have med. For hvad nu, når man faktisk bare ikke kan selv?

Vender Gud så ryggen til?

Nej!

En side af, Gud hjælper den, der hjælper sig selv, som misleder er, at hvis vi virkelig tror det fuldt og helt, så fratages vi ansvaret for andre.

Så er den tro vi har uden konsekvenser for, hvordan vi ser andre. Er det bibelsk at ignorere den hjemløse, overse tiggeren, undlade at hjælpe den, som åbenlyst har brug for hjælp, for de skal selv gøre noget?

Der er mennesker, som er så hårdt ramt af livet, at de ikke kan, gøre mere selv. Dem har vi, der kalder os kristne, altså et ansvar overfor.

Det ligger dybt i det bibelske materiale, at vi løfter andre, hvis vi på nogen måde kan.

Det er præcis det, som det handler om, når vi læser fra 3. Mos 23,22: “**v22** Når I høster kornet i jeres land, må du ikke høste helt ud til kanten af din mark, og hvad der ligger tilbage, når du har høstet, må du ikke samle ind; det skal du efterlade til den trængende og den fremmede. Jeg er Herren jeres Gud!”

Der skulle ikke høstes maksimalt, for der skulle være afgrøder til de trængende. Dybest set ligger der bag dette, at det du høster er sådan set ikke dit, det er Guds, men du er forvalter af det lige nu. Der går ikke noget af dig, ved det give til den trængende.

Det er en grundlæggende tanke, at Gud sørger for, at mennesker kan hjælpe den, der har behov for det.

Det ligger dybt i Bibelen, at tro skal omsættes i handling. Jakobsbrev siger: “**v22** Vær ordets gørere, ikke blot dets hørere, ellers bedrager I jer selv.”¹

Verdensdommen i Matthæusevangeliet kapitel 25, som jo ellers kan virke dystert nok, taler netop om at vi må tage ansvar og handle, når vi ser nøden.

¹ Jak 1,22.

“Alt, hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre, det har I gjort mod mig.”²

Der skal ikke herske tvivl om, at den bibelske sandhed, i modsætning til den halve (eller 1/3) sandhed er, at Gud hjælper dem, der ikke kan hjælpe sig selv. Medfølelse og nåde overfor og sammen med dem, der kæmper i livet, er en essentiel del af, hvem Gud er overfor os.³

Det som jeg ser og hører, er at mennesker oplever, at de i deres mest mørke stunder, oplever at Gud ikke har glemt dem, når der er et menneske, som rækker ud til dem.

Så altså, mennesker som siger, de er kristne, men ikke har medfølelse og ikke handler i mødet med den, der lider fordi de tror, at Gud kun hjælper den, der hjælper sig selv, har misset en væsentlig del af kaldet til at være et kristent menneske i verden.

Den sidste tredjedel, som modsiger udsagnet og nu er jeg snart færdig, handler om det helt centrale kristne begreb, som hedder nåde.

Guds kærlighed til os viser sig som nåde. Nåde er aldrig fortjent, så det afhænger ikke af os, eller af hvor polerede og fine facader vi har.

Gud elsker os uanset hvad. Det betyder også at Gud ikke vender os ryggen, hvis vi smadrer hele vores liv. Det gør han heller ikke, selvom det er vores egen skyld. Gud kan

² Matt 25,40B

³ JF. Adam Hamilton: Half Truths. Abingdon Press, Nashville. 2016. P 65

7 af 7

bringe lys i vores mørkeste stunder for mørket er aldrig mørke for ham.⁴

Gud kan give os fred midt i vores værste angst og fortvivelse. Gud kommer til os, selv når vi ødelægger alt for os selv og alle andre.

Der er intet sted, hvor Guds nåde ikke kan nå dig.

Nogen gang er de ting, vi slås med så umulige at slå i egen kraft, at der ikke er andet at gøre end end at slippe dem. Men netop når vi slipper, ser vi, at mennesker oplever at Gud griber ind i livet.

Det er aldrig fortjent, fordi det netop er nåde.

Gud er med dig, uanset om du kan eller ikke kan hjælpe dig selv.

Gud er med dig. - og kan du ikke huske andet fra i dag, så husk dette: "Gud er med dig!"

Amen.

Salme: Jeg løfter mine øjne

⁴ JF. Salme 139,12